

KAZALO

1. CANKAR IN NJEGOVE LJUBEZNI.....	2
1.1 FRANJA OPEKA.....	2
1.2 HELENA PEHANI.....	2
1.3 PAVLA KERMAVNER.....	3
1.4 ANA LUŠIN.....	3
1.4.1 MINKA LUŠIN.....	4
2. TUJE ŽIVLJENJE.....	4
2.1 ZASNOVA.....	4
2.2 OSEM ČRTIC.....	5
2.3 OBNOVE.....	5
2.3.1 MUHE.....	5
2.3.2 PSI.....	6
2.3.3 FIRBEC.....	6
3. VIRI IN LITERATURA	7

KAZALO SLIK

Slika 1: Franja Opeka.....	2
Slika 2: Helena Pehani.....	2
Slika 3: Pavla Kermavner.....	3
Slika 4: Ana Lušin.....	4

1. CANKAR IN NJEGOVE LJUBEZNI

1.1 FRANJA OPEKA

Prva znana ljubezen, kateri je Cankar kot mlad fant posvetil sonetni venec, je bila Franja Opeka (njena fotografija je navedena kot Slika 1). Rojena je bila leta 1878 na Vrhniki, bila pa sta tako rekoč znanca še iz otroštva. V letih 1894/1895 je obiskovala učiteljsiše v Ljubljani, ko se je med njima vnela ljubezen. O njunem razmerju je Cankar pisal v več liričnih pesmih, nekatere iz med njih so izšle v Ljubljanskem zvonu, cikel *Iz lepih časov* pa je kasneje zapisal v pesniški zbirki *Erotiki*.

Slika 1: Franja Opeka

Da je bila ljubezen obojestranska, potrjuje eno iz med ohranjenih pisem, ki jih je mladenka poslala svojemu dragemu:

»Mislím, da mi boš verjel, ako Ti rečem, da ako tudi nisi pri meni, Te bodem ravno tako gorko ljubila in Ti vedno zvesta ostala. Saj bode prišel čas, ko naju ne bode mogel nihče razdružiti, še celo smrt naju ne bode na večno razdružila, živela bova tako, da bova tudi nad zvezdami večno združena.«

Cankar odgovarja:

»Da, res sem najsrečnejši človek na svetu, ker ljubim takó blago bitje, kakor si Ti, in še srečnejši sem, ko vem, da me tudi Ti ljubiš ...«

Te mladostniške ljubezni pa je bilo kmalu tudi konec. V *marcu*, eni iz med pisateljevih črtic, jo Cankar pojmuje kot »ljubeznivo otroško komedijo«, ki zveni v njem kakor lepa stara pesem, s sicer obledelimi besedami in melodijo. Franja se je dve leti kasneje poročila z učiteljem iz Škofje Loke. Po moževi smrti 1909 je z edino preživelo iz med svojih štirih otrok, Ano, stanovala pri bratu, ljubljanskemu kanoniku Mihi Opeki, pozneje pa se je preselila k drugemu bratu Ivanu, duhovniku. Umrla je v Šmartnem pri Tuhinju leta 1950. Pokopana je na vrhniškem pokopališču.

1.2 HELENA PEHANI

Njegova druga ljubezen je bila učiteljica Helena Pehani (Slika 2), rojena 1875 v Mokronogu na Dolenjskem. S Cankarjem se je spoznala poleti 1895 na Vrhniki. Družba dijakov je hodila na izlete na grič Tičnico ali v Močilnik, zbirala se je v gostilni Na stari šrangi na Drenovem Griču in koristila brezskrbne počitniške dni. Cankar se je vanjo tako zaljubil, da ji je posvetil vrsto ljubezenskih pesmi, ki jih je v ciklu *Helena* objavil najprej v Ljubljanskem zvonu, nato še v *Erotiki*. Helena teh pesmi naj ne bi vzela preveč resno, vsekakor pa ji je ugajalo dvorjenje mladega Ivana.

Poleg omenjenega pesniškega cikla ji je Cankar posvetil črtico *Tisti lepi večeri*, v črticah *Sreča*, *V marcu*, *To so pa rože!*, *Tičnica* se spominja dogodkov, ki jih je preživel v njeni družbi. V črtici *Tičnica* (1912) je enega iz med njih opisal takole:

»Ko smo dospeli do Tičnice, nas je pozdravil prijeten hlad izpod črnih smrek; in zadišalo je opojno po ciklarnih. Polegli smo v senco. Helena si je odpela slamník: skozi temno vejevje je en sam tenek žarek trepetaje poljubil njene lase. V lica, ozka in nežna, je bila nekoliko zardela, ustnice so bile na rahlo odprte, žarka svetloba, ki je oblikovala cerkev, je tiho odsevala v njenih sinjih očeh ...«

Slika 2: Helena Pehani

Helena se je leta 1900 poročila s Cankarjevim sošolcem z realke, geometrom Srečkom Justinom. Umrla je v Ljubljani 1953.

1.3 PAVLA KERMAVNER

Med počitnicami leta 1896, preden je Cankar odšel na Dunaj, je imel bežno ljubezensko razmerje s Pavlo Kermavner (Slika 3), takrat sedemnajst letnim dekletom iz Logatca, ki je po očetovi smrti živela na Vrhniki pri teti Avreliji Tomšič, ženi cenjenega Vrhnškega usnarja Ivana Tomšiča. Tomšičevi so imeli bogato knjižnico in zaradi tega se je mladi Cankar tako pogosto oglasil pri njih. Ljubezensko razmerje ni bilo pogodu Pavlini bogati teti in na njeno srečo se je razdrlo že po treh letih, tik preden je Cankar odšel v Pulj k sorodnikom. Pavli je posvetil pesmi *Ti, tega pisma nisi ti pisala* in *Narisal sem nekdanj podobo tvojo*, pozneje pa še pripoved *Ob smrtni postelji*, črtici *A jaz pojdem* in *Nepotreben človek*.

Pismo, ki ga je Cankar 31. avgusta 1898 poslal svoji poznejši ljubezni Ani Lušin, razkriva doživljajsko ozadje Pavli posvečene pesmi *Ti, tega pisma nisi ti pisala*:

»Da ne pride kdaj zopet kakšna novica čisto iz jasnega, ki bi Te vznemirila in vsled katere bi lahko dvomila nad mojo odkritosrčnostjo, treba je, da Ti povem neko stvar, katero bi Ti sicer morda zamolčal, ker je premalenkostna. A jeseni boš brala v moji knjigi neko pesem in zato Ti moram povedati, kdo je tista - Pavla! - Da se spominjam! - Nekako pred dvema leti - o počitnicah, predno sem odšel prvokrat na Dunaj, seznanil sem se na Vrhniki s hčerjo nekega posestnika. Čisto slučajno; zdi se mi, da sem posodil gospej neko knjigo in da sem na ta način zašel tja.

In tam se je pričel najneumnejši flirt mojega življenja. Pavla je bila sicer lepa, toda patentirana goska. Prvikrat sem ji samo mimogrede in iz dolgega časa povedal, »da jo ljubim« - in ona je odgovorila isto. Jaz sem se silno začudil, ker tega nisem pričakoval. Sprva se mi je zdelo vse skupaj nekako nerodno in smešno, ker prav za prav nisem čutil ničesar. A naposled ne vem, kako je prišla kljub temu senca neke ljubezni. To ni trajalo dolgo, in ko sem odšel na Dunaj, pisal sem ji samo dvakrat in ona meni. Nato je vse utihnilo. S tem pa stvar še ni bila pri kraju. Ko se vrnem na Vrhniko, začela se je znova ... Kar dobim enkrat, ravno ko sem hotel oditi k nji - pismo, v katerem mi z vso navadno žalostjo razodene, da naj pozabim, da naj se ne spominjam več nanjo, da je nesrečna itd. Jaz sem bil razjarjen! Jezil me je ta smešni konec in hotel sem zvedeti, kje je vzrok. No, vzrok je bil čisto navaden. Pismo ji je diktirala njena mati, ker je bila »in Sicht eine ausgezeichnete Partie«. Moreš si misliti, kako sem se smejal, ko so mi to povedali, - in kako šele potem, ko se je reč razdrlo! Pavla je hotela skesano ponoviti prejšnjo neumnost, meni pa se je zdelo prebedasto in poslovil sem se jako uljudno. Kaj počne zdaj, to mi ni znano ...«

Slika 3: Pavla Kermavner

1.4 ANA LUŠIN

Nuša ali Ana Lušinova se je rodila 30. maja 1881 v Ljubljani. Cankar se je z njo seznanil v maju leta 1898. Ana je v tistem času obiskovala nunsko meščansko šolo, stara je bila 17 let. Imela je lep obraz, podobna je bila očetu. Po značaju je bila mirna, zadržana in zelo delavna. Cankar ji je pravil Anica.

Živela je s sestro Minko in polsestro Hermino pri očimu in skrbniku Alfonzu Pellanu, saj sta bili z Minko siroti. Njun oče Janez Lušin, sicer deželni uradnik, je umrl za jetiko kmalu po Aninem rojstvu, mati pa se je leta 1884 poročila s trgovskim uradnikom Pellanom in se s hčerama preselila v Kolizej, kjer pa je kmalu umrla tudi sama. Ana je zaradi bolezn pogosto izostajala od pouka in ko se je jeseni 1899 vpisala na učiteljsko, je bila skoraj tri leta starejša od vrstnic.

Kolizej je obdajal park s kostanjevimi drevoredi – tu sta se je mladi par srečeval. Očim je Ani prepovedal to sestajanje, saj je bil mnenja da je nesmiselna.

Po maturi, leta 1903 je Ana dobila službo učiteljice v oddaljenem Sv. Benediktu v Slovenskih Konjicah. Dopisovanje med njo in Ivanom je postalo vse redkejše, čeprav ga je sama še vedno močno ljubila. Cankarja je Dunaj že preveč potegnil v svoje umetniške in velemestne vrtince, da bi še gojil resnejšo ljubezen do učiteljice v »podeželskem dolgčasu«, kot je sam dejal. Odpisoval ji je sicer še, nič več pa se ni podpisoval Tvoj Ivan, temveč samo Ivan Cankar. Poslal pa ji je vsako svojo knjigo, ki je izšla. Ana je zaman upala na ponovno snidenje med njima. Ko mu je nekoč o tem potarnala, ji je svetoval naj se vendar poroči, ima otroke in naj bo srečna v tisti vasi. Morda je k ohladitvi odnosov vplivalo Cankarjevimi zapeljevanjem Anine sestre Minke na Dunaju, s čimer se je Ani celo hvalilo.

I. gimnazija v Celju

Sestri se zaradi tega nista sprli, saj je Ana poznala lahkotnejšo naravo svoje sestre, ki je kmalu za tem zbolela za jetiko.

Le nekoliko kasneje, je za jetiko zbolela tudi Ana, o čemer je leta 1905 pisala tudi Cankarju. Istega leta na 16. oktober se je poročila s Hinkom Bergantom, prav tako učiteljem in skupaj sta se prijavila na razpisano učiteljsko mesto v vasi Plešivec, sredi smrekovih gozdov, ki naj bi Ani vrnilo zdravje. A jetika je pokazala vse svoje zobe in dekle je umrlo staro komaj devetindvajset let. Na 3. februar 1910 je zadnji počitek našla pri svoji sestri Minki, ki je umrla štiri leta poprej. Na njenem nagrobniku je izklesan verz iz Erotike:

*Tiho zdaj v grobu spi
tvoja in moja
vesela mladost.*

Cankarjeva »prva prava ljubezen, srna, rjavooka Anka«, kot jo imenuje v *Podobah iz sanj*, je pustila največ sledov v njegovem delu. Posvetil ji je pesmi iz drugega dela cikla *Iz lepih časov v Erotiki*, upodobil pa jo je tudi v *Jakobu Rudi* in *Tujcih*, ljubezen, ki jo je gojil do nje, pa opisal še v številnih črticah (*Na večer*, *Moja miznica*, *Pričakovanje*, *Polnočnica*).

Izsek iz Cankarjevega pisma, datiranega 13. julija 1898:

»Ljubljena Anica!

Nocoj Ti pišem pozno; zunaj je prekrasna noč, neó je temnosinje in tisoč bledih zvezd trpeče visoko gori in odseva v morju, kakor bi se lesketalo na dnu neštevilno svetlih kristalov. Moje okno je odprto in v obraz mi diha hladni nočni zrak; - a jaz - jaz sem pozabil, da Te ne morem več objeti in ne poljubiti, da ne vidim Tvojih očíj, ne Tvojih smehljajočih ustnic - in zdi se mi, da stojiš poleg mene in da govorim s teboj - opojne besede, polne ljubezni in jasnega razkošja ...

Anica - kako se je odprlo meni nebo od tistega čudovitega dne, ko sem se prvokrat dotaknil s svojimi trepetajočimi ustni Tvojega obraza ... Vse, kar je bilo v moji duši lepega in plemenitega, vzcvetelo je hipoma, kakor vzcvete roža, kadar posijejo nanjo topli jutranji žarki. Nikdar poprej nisem tako gorko čutil vso lepoto in poezijo krog sebe in v svojem srcu, kakor jo čutim zdaj v spominih nate in omamljen od ljubezni. V vonju polovenele rože, v glasu oddaljene strune, v šepetanju morja in v dihu večernega vetra - zdi se mi, da čutim isto, kar vstaja tiho in nejasno v moji duši ... To so tiste zamlčane besede, ki jih nisem govoril, ko sem Te objemal krog pasu - to je moja ljubezen, polna hrepenenja, otožnosti in sreče - to je poezija, ki plava krog Tvojega krasnega obraza kot svetla glorijska ...«

Slika 4: Ana Lušín

1.4.1 MINKA LUŠIN

Po vrnitvi iz Pulja, oktobra 1898 in pozneje na Dunaju, se je Cankar zapletel v ljubezensko razmerje z Aničino starejšo sestro Minko. V pesmi *Oblatil sem ljubezen tvojo čisto* se dotika razmerja do obeh sester. Na Minko Lušín se pisatelj obrača predvsem v Epilogu k *Vinjetam*, ki ga je napisal 1. maja 1899. Na Minko Lušín spominja najbrž tudi Minkin lik v *Martinu Kačurju*, sledi nanjo pa najdemo še v črticah *Dunaj poleti* in *Rdeča lisa*.

2. TUJE ŽIVLJENJE

2.1 ZASNOVA

V svojo skrbno in preiščljeno zasnovano, pa nikoli izdano knjigo *Moja njiva* je pisatelj leta 1914 uvrstil posebno poglavje z naslovom *Iz tujega življenja*. V njem je zbral cikel najlepših, najbolj mojstrsko izdelanih črtic o živalih. Vseh osem črtic je pisatelj napisal v letih 1911 in 1914 na Rožniku, kamor se je leta 1910 po desetih letih dunajskega velemestnega trušča umaknil v gozdno samoto, kjer se je lahko predajal razmišljanju in razglabljanju o smislu življenja.

Cankarjevo opisovanje živali je šlo skozi več stopenj od prvih poskusov na pričetku njegove literarne poti do zadnje njegove knjige. Tako v dveh iz med najzgodnejših črtic Jež in Pod streho še riše živali v njihovem svojevrstnem okolju, v zgodbah kjer nastopajo kot tipične predstavnice svoje vrste, njihovo razmerje do človeka pa je naravno in neprizadeto. Že z novelo Greh iz 1903. leta pa se je pisateljevo gledanje na živali temeljito spremenilo. Nič več jih ni kazal v zanimivih položajih, v katerih jih je opazoval kot gledalec, temveč kot bitja, ki so začela trkati na človeško vest. Tako se vrstijo črtice in odlomki, v katerih Cankar obsoja človeško nasilje nad živalmi.

2.2 OSEM CRTIC

ISTRSKI OSEL

Prva objava črtice: Slovenski narod 24. junij 1911

Gre za časniško poročilo o oslih, ki jih je kupilo v Italiji nekdanje cesarsko namestništvu v Zadru za poplemenitenje oslovskega rodu v Dalmaciji. Poročilo je najprej objavil nemški ljubljanski časnik Laibacher Tagblatt (15.2.1873), za njim pa kakšnih 35 let kasneje še Laibacher Zeitung, ki je izhajal od leta 1783 do 1918 tudi v Ljubljani. Cankar je dogodek prenesel iz Dalmacije v istrsko okolje, ki je našemu bolj domače.

SOVA

Prva objava črtice: Slovenski narod, 12. maj 1912

MAJSKA NOČ

Prva objava črtice: Dom in svet 1914, stran 225-226

MUHE

Prva objava črtice: Slovenski narod, 30. november 1912

PSI

Prva objava črtice: Cankarjevi izbrani spisi XVIII. zvezek, stran 209-213, kjer je natisnjena po rokopisu.

LISJAK

Prva objava črtice: Slovenski narod, 24. maj 1913

Po pripovedovanju Ančke Frazotove uredniku (16. novembra 1950) so domači na Rožniku našli v gozdu mladega lisjaka in ga privezali doma z verigo na lopo. Stara lisica je neko noč odvelkla lisjaka z lopo vred v goščavo, kjer pa se je zapletla, tako da so ga zjutraj spet našli in privedli nazaj. Nekoč so otroci lisjaka dražili; skočil je čez lopo in se na prekratki verigi zadušil. Ta zgodba je dala pisatelju snov za njegovo črtico.

FIRBEC

Prva objava črtice: Slovenski narod, 13. december 1913

KAKADU

Prva objava črtice: Slovenski narod, 5. februar 1914

2.3 OBNOVE

2.3.1 MUHE

Sosedovi so imeli sina, šestletnega edinca, kateremu je pisatelj mnogokrat prihajal pripovedovati razbojniške zgodbe. Ko je nekoč stopil v izbo, je fant stal zamišljen pred umivalnikom, skoraj do roba polnim vode. Vprašal je možakarja, ali je že kdaj videl umirati muhe, ob tem pa iz vode, kjer se je pozibavala gruča mrtvih muh, zajel kopico črnih mrtvecev in jih zalučal na tla. Stopil je k postelji, kjer so se po rjuhi in vzglavju podile muhe.

I. gimnazija v Celju

Zamahnil je in ujel celo družbo, toda izpustil je vse, le eno je zalučal v hladno tekočino. Prvi hip se je muha čisto mirno zibala na valovih, tanka krilca so ostala suha. Ko je pričela z njimi opletati, si jih je zmočila in vedno težje je ostajala na površju. Plavala je, dokler ni prišla do brega, a takrat jo je sunil nazaj močnejši val, z nožicami ni dobila opore na gladkem porcelanu in spet je pristala na sredi umivalnika. Vztrajala je, plavala je dalje, prispela do gladke strmine, a moč ji je pričela pojenjati. Počivala je, ko pa se je slednjič postavila na nogi in otresla krila, jo je malček neusmiljeno s kazalcem potisnil nazaj v razburkane valove. Pljusknila je v sredino, s takšno močjo, da se je globoko potopila, preden je ni počasi priplavilo na gladino. Zibala se je čisto mirno, kakor mrtva. Mali je nadaljeval s svojim okrutnim početjem, stopil je k postelji in ujel drugo muho, jo brezbrizno zalučal k prvi. Ker je bila ta druga mlajša in močnejša od prve, se je veliko bolje borila s silo valov, kot bi bila polna upanja na rešitev, je plavala sem in tja. Prva muha je oživela, ko je bila zaslišala tovarišico v trpljenju, takrat je sosedom sin rekel: *Muha je neusmiljena žival! Ti dve sta morda brat in sestra, ali pa sta se vsaj skupaj igrali – zdaj pa glejte!* Mlajša muha se je, kakor je deček napovedal, resnično odrinila od umirajoče, ter jo potisnila navzdol, da bi se le sama rešila. Za prvo muho je bil to konec, druga je plavala naprej, a jo je mali z vžigalico potisnil za palec pod gladino, da se je s krili dotaknila vode in so sedaj bila že povsem neuporabna. Prišla je do brega, kjer se je kot nalašč odseval žarek jutranjega sonca – želela se je osušiti. Fantku je bilo to v zabavo, spet je stegnil kazalec in muho potisnil nazaj v vodo, skoraj do dna. Potem je šel, ujel polno pest muh ter vse treščil v vodo. Nastalo je divje vrvenje in prekopicanje v črni gruči. V smrtni grozi so se prerivale in preskakovale brez usmiljenja, suvale so se v stran, potapljale druga drugo. Ko so se nekoliko razlezle, jih je mali zopet z vžigalico potisnil na kup in boj se je znova pričel.

Ko je tistega popoldneva pisatelj posedal ob oknu svoje izbe in gledal na dvorišče je opazil otroke, ki so se igrali. Sama dekleta so bila, v pisanih krilcih, med njimi pa je sedel na peski njegov *prijatelj*. Imel je leden, trd pogled in čeprav so se vsa dekleta ljubosumno prerivala okoli njega, je ostal tako miren in hladen kakor takrat, ko je gledal na gručo muh. Pisatelja je obšla bojazen, da dečko v prihodnosti ne bo imel sočutja in razumevanja do ljudi, do njih bo prav tako okrut in neizpros, kakor je bil v mladih letih do muh.

OPOMBE:

Po opisu: »*Pšenično zlati lasje mu v dolgih kodrih vise do ramen...*« lahko sklepamo, da je mislil pri tem na Karlička Bergmana, sina svojega prvega gospodarja Karla Bergmana na Rožniku, rojenega 1905, in je imel ob izidu črtice 7 let, medtem ko bi sin drugega pisateljevega gospodarja, Marijan Pfeifer, imel tedaj komaj 2 leti. Cankar je Karlička tudi narisal okoli 1911. *Rad poslušam moje razbojniške zgodbe* – Cankar je želel na Rožniku izpodbuditi fantazijo svojim malim prijateljem, da bi tudi sami pripovedovali kaj zanimivega.

2.3.2 PSI

Januarja, v trdi zimi, se je na Rožnik zatekla mlada psica, nežna, drobna žival z lisasto, belorumenno dlako, tankim smrčkom in velikimi, črnimi očmi. Ko se je prikazala v veži je bila videti vsa sestradana in prestrašena, tresla se je od mraza in lakote, videti je bila ponižna in vdana, s čimer je vzbudila sočutje pri ljudeh. Že čez nekaj dni se je popolnoma udomačila, bila je vesela in glasna, skoraj preveč ljubezniva in priliznjena. Nekega jutra, ko je Cankar stopil pred hišo, je ugledal psa, ki ga je poznal iz doline, ki pa se na hrib še ni nikoli prikazal. Nekaj časa je stal tam, pomigal je narahlo s košatim repom, naposled pa se počasi obrnil ter odšel. Drugo jutro navsezgodaj, se je zopet prikazal. Takoj za njim pa se je pojavil še drug pes, še grši, bolj umazan kot prvi. Čokat je bil, stal ob vrtni ograji, niti koraka ni upal narediti, samo gledal je. Ko je tretje jutro pripovedovalec stopil v vežo, je pod stopnicami stala črna žival, počestni izgubljenec brez ovratnika, ves prašen. Polagoma so prihajali še drugi, od vse strani, kakor na semenj. Psica se na vitez ni zmenila za nikogar. Stopila je včasih na prag, pogledala je tudi pred hišo, toda za snubce ni kazala pretiranega zanimanja. Le enkrat je dovolila čokatemu neznanecu, da jo je spremil na sprehod po hribu. Ves čas je bil daleč za hišo, pod kozolcem, priklenjen domači pes, sivi sultan, mlada, velika, močna žival, do smrti obsojena na železno verigo. Kadar so se priklatili snubci iz doline, je pričel gromko lajati, podivjal je, skoraj bi se bil iztrgal iz verige. Včasih se je ob njem pojavila tudi psica, namenila mu je pogled in že se je vrgel na hrbet, iztegnil vse štiri od sebe in zatulil. Vedenje vseh psov je bilo zelo dostojno in umirjeno, kakor da so se bili domenili in sporazumeli za tiho prijateljsko tekmovanje. Pisatelj je v sanjah videl snubače in nevesto – to so bile čudne, zoprne sanje. Pripeljale so tako daleč, da je bil zaradi njih še zjutraj slabe volje. Šel je pred hišo in napodil s hriba vso »zaljubljeno drhal«.

2.3.3 FIRBEC

Imeli so mlado psico, nežno, gosposko živalco s tankimi nogami in ljubeznivim belim smrčkom. Dvorišče je bilo romarski kraj za vasovalce daleč naokoli. Na spomlad je skotila četvero mladičev in eno psičko. Slednjo je dekla kar pograbila ter jo treščila ob zid. Mladiči so bili trije črni, eden pa je bil materin sin, imel je rumeno dlako in bel smrček. Dva iz med njih so dali še tisti dan otrokom, ki so prišli mimo. Čisto neznani so bili otroci in ne da bi jih povprašali, kako bodo le skrbeli zanju, so ju oddali v njihovo skrb. Pisatelj je prepričan, da so ju

tepli in suvali od praga do praga, dokler nista poginila pod kakšnim kozolcem. Pozneje je nekoč videl v Horjulu sestradanega psa z razmršeno dlako in ranjenimi nogami.

Ostala sta jim dva psička; ker je bil rumenec v svoji zgodnji mladosti precej zavaljen, ga je pripovedovalec krstil za Žabo, črnemu pa je dal ime Firbec. Odraščala sta z materjo in prav nič slabo se jima ni godilo. Po zimi pa se je spet začelo tisto svatovsko romanje. Dekla se je razhudila, odvlekla je mater psičkov na polje in s kolom udarjala po njej, dokler se ni vdala v smrt. Cankarju so po licih tekle solze, kričal je naj jo le pusti pri miru, a dekla se ni dopustila prigovarjati. Žaba in Firbec sta nekaj časa vohala po izbi, po veži in dvorišču, saj sta najbrž čutila, kaj se je zgodilo njuni mami, a še isti dan sta se že igrala na soncu, se podila po klancu, v vsej svoji prešernosti, brezskrbni mladosti. Žaba je rasel in dozoreval hitreje od Firbca. Vedno bolj se je potepal, včasih ga ni bilo po cel dan in še noč, vračal se je potuhnjen, shujšan, neprespan. Dekla ga je nekoč ošinila s hudobnim pogledom in dejala da je garjav. Odvlekla ga je od hiše, Ivan jo je spet brezupno prosil, a ni se dala.

Firbec, edini še živeči te na smrt obsojene pasje družinice, je prišel še isti večer do fanta, žalosten se je povzpел na njegova kolena in se z žalostnimi, temnimi očmi zazrl vanj. Videl je vse kar se je zgodilo, od matere, ki je bila pobita s kolom, do slepe, nebogljene skotene psičke, ki so jo bili zalučali v zid, cvilečih črnih psičkov, ki so jih odnesli otroci in naposled še Žabo, brata, kako je šel vdan in miren na svojo zadnjo pot. Zvečer je legel v kuhinjo, na žakljevino ob ognjišču. Dekla je nekaj časa postrani opazovala njegovo pojavo, nato pa rekla: »Tudi ta ne bo dolgo«. Kot bi jo Firbec razumel, se je počasi dvignil na noge, ter se s povešeno glavo napotil proti vratom, tam pa nenadoma klecnil in se opotekel.

Ko je Ivan legel k počitku, je od daleč, iz hladne noči, tam od nekod s polja zaslišal trdo, presekano bevskanje in cviljenje. Firbca ni bilo več, le enkrat pozimi se mu je zazdelo, da je zaslišal s polja njegov jok.

3. VIRI IN LITERATURA

3.1 INTERNETNI NASLOVI

- ⇒ **Ljubice iz prejšnjih dni – CANKARJEVE PRVE LJUBEZNI**
http://ircr.info/4d/gradivo/Ivan_Cankar/dodatki/delo.html#07
12.11.2010
- ⇒ **STRAN ZALOŽBE KARANTANIJA - ČRTICE**
http://ircr.info/4d/gradivo/Ivan_Cankar/
9.11.2010
- ⇒ **WIKIPEDIA – IVAN CANKAR**
http://sl.wikipedia.org/wiki/Ivan_Cankar
8.11.2010
- ⇒ **TUJE ŽIVLJENJE PDF knjiga**
<http://cgi.omnibus.se/beseda/pdf/261-0.pdf>
november 2010

3.2 LITERATURA

- ⇒ **Pisma Ani, lepi Cankarjevi ljubici** (Marjan Marinšek); Naša žena (september 93'), str. 38-40
- ⇒ **Cankar, Ivan: Tuje življenje**, Ljubljana: Mladinska knjiga, 1967